

Rozbor Zprávy ombudsmana ve věci Metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 občanského zákoníku

V tomto příspěvku ve stručnosti okomentuji některé relevantní části Zprávy ombudsmana ve věci Metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z. (dále již „Zpráva“ a „Metodika“), které se především vztahují k vyjádření dotčených subjektů:

1. Zpráva, s. 10: *„Současně s uveřejněním Metodiky začala Společnost medicínského práva, respektive s ní provázaná Akademie medicínského práva, organizovat nástavbové kurzy Odškodňování újem na zdraví. Absolvování tohoto kurzu (v ceně cca 12 000 Kč) bylo nutnou podmínkou pro zápis do znaleckého odvětví „stanovení nemateriální újmy na zdraví“ v oboru zdravotnictví. Znalci byli v závěru kurzu přezkoušeni dle Zkušebního řádu pro znalce z oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriální újmy na zdraví, podle kterého byli členy tříčlenné zkušební komise zástupce jmenovaný Nejvyšším soudem, Univerzitou Karlovou, 1. lékařskou fakultou, v dohodě se Spolkem medicínského práva, a zástupce jmenovaný Ministerstvem spravedlnosti.“*

Komentář:

1.1 Dotčení soudci opakovaně argumentovali, že pokud byli činní v Akademii medicínského práva, o. p. s. (dále též „Akademie medicínského práva“), jednalo se o zcela jiné aktivity, než ve Společnosti medicínského práva, o. s. (dále již „Společnost medicínského práva“), která ve vztahu k Ministerstvu spravedlnosti (dále též „Msp“) vystupovala jako „zhotovitel“ Metodiky. Ombudsman však na základě posouzení všech jemu dostupných podkladových materiálů a vyjádření dotčených subjektů správně uzavřel, že Akademie medicínského práva byla organizačně provázaná se Společností medicínského práva, která organizovala komerčně způsobilé nástavbové kurzy.

1.2 Společnost medicínského práva („zhotovitel“ Metodiky) necelé dva měsíce před předložením Metodiky Ministerstvu spravedlnosti založila Akademii medicínského práva, přičemž předmětem prospěšných služeb bylo mj. *„Poskytování poradenských a konzultačních služeb v medicínském právu“* či *„Zpracování odborných studií a oponentních studií v medicínském právu.“* Uvedené služby se tedy de facto svým charakterem blíží právním službám. Nutno také zohlednit, že Akademie medicínského práva byla podle informací na www.medicalaw.cz (alespoň ke konci roku 2019 byly tyto informace ještě veřejně dostupné, nyní lze na tyto internetové stránky nahlížet pouze přes internetových archiv) považována za „partnerský subjekt“. Přitom projekt „Medicalaw“ je podle shora označeného zdroje prezentován jako: *„Unikátní projekt Společnosti medicínského práva o. s. připravený ve spolupráci se zkušenými advokáty, dlouhodobě se věnujícími poskytování právních služeb v oblasti medicínského práva, určený pro poskytovatele zdravotních služeb, poskytujících jak ústavní, tak ambulantní zdravotní péči. Zahrnuje různé možnosti spolupráce při řešení dílčích kauz, přes nastavení vnitřního právního prostředí poskytovatele zdravotních služeb až po kompletní právní a konzultační služby včetně edukace jednotlivých zaměstnanců poskytovatele zdravotních služeb.“* Dále se na uvedených stránkách uvádí: *„Co je smyslem medicalaw? Prevence rizik souvisejících s poskytováním zdravotních služeb, účelné řešení případně již vzniklé právní odpovědnosti včetně možnosti mimosoudního vyřešení věci (narovnání), a to i ve spolupráci s pojistiteli. MEDICALAW chce být spolehlivou oporou poskytovatele zdravotních služeb a jednotlivé zdravotnické pracovníky v komplikovaném a neustále se měnícím systému českého medicínského práva.“*

1.3 Prvním předsedou správní rady Akademie medicínského práva (datum zápisu: 28. 1. 2014) byl – jak uvádí ombudsman ve své Zprávě – JUDr. Petr Vojtek, který v tu dobu byl předsedou senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu soudního oddělení č. 25, které podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu rozhodovalo o dovoláních ve věcech sporů o náhradu škody a nemajetkové újmy. Podle čl. IX. bodu č. 1 zakládací listiny Akademie medicínského práva „*Správní rada je orgánem společnosti, který dohlíží na zachování účelu, k němuž byla společnost založena a dbá o řádné hospodaření s majetkem společnosti.*“ V čl. VI. též zakládací listiny se také praví, že: „*společnost...bude snižovat rizika právní odpovědnosti poskytovatelů zdravotních služeb.*“

1.4 Jelikož uvedená společnost byla založena mj. za účelem „*Poskytování poradenských a konzultačních služeb v medicínském právu*“ a také za účelem „*Zpracování odborných studií a oponentních studií v medicínském právu*“, znamená to, že JUDr. Petr Vojtek coby předseda správní rady uvedené společnosti, jinak také soudce Nejvyššího soudu a člen specializovaného soudního odd. č. 25 Cdo rozhodujícího o dovoláních též ve věcech nemajetkové újmy na zdraví, byl povinen dohlížet na uvedené zachování účelu společnosti a dbát o řádné hospodaření společnosti. Takové postavení je ovšem prakticky neslučitelné s výkonem funkce soudce, natož soudce Nejvyššího soudu, a obzvláště pak soudce Nejvyššího soudu soudního oddělení specializujícího se na rozhodování o dovoláních ve věcech sporů o náhradu škody a nemajetkové újmy.

1.5 Poté, co jsem v listopadu 2014 předložil občanskoprávnímu a obchodnímu kolegiu Nejvyššího soudu (dále též „civilní kolegium“) obšírný materiál, v němž jsem na podkladě veřejně dostupných informací dokumentoval komerční pozadí a personální propojení skupiny osob spojených s Metodikou, soudce Nejvyššího soudu JUDr. Petr Vojtek dne 1. 12. 2015 odstoupil z funkce člena správní rady Akademie medicínského práva, nicméně – jak ombudsman uvádí ve své Zprávě – jmenovaný byl dále činný v souvislosti s aktivitami spojenými s Metodikou a se zájmovými osobami (viz dále).

1.6 Ze Zprávy ombudsmana (s přihlédnutím k informacím plynoucím z rejstříku obecně prospěšných společností) také vyplývá, že členem správní rady Akademie medicínského práva byl a nadále i je JUDr. František Púry, Ph.D., který je současně předsedou trestního kolegia Nejvyššího soudu. Účastí ve správní radě Akademie medicínského práva tak uvedený soudce, respektive předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu se zavázal – stejně jako soudce Nejvyššího soudu Petr Vojtek – „*dohlížet na zachování účelu, k němuž byla společnost (Akademie medicínského práva. o. p. s.) založena a dbát o řádné hospodaření s majetkem společnosti.*“ Závěry ad 1.4 se zde uplatní rovněž.

1.7 Bývalé (předseda prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., místopředseda JUDr. Roman Fiala) i nynější vedení Nejvyššího soudu (předseda JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D. a místopředseda JUDr. Petr Šuk) o uvedeném personálním zapojení shora uvedených soudců Nejvyššího soudu věděli¹, avšak – jak se také podává ze Zprávy ombudsmana – nepodnikli žádné kroky ke

¹ Bývalého předsedu Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala jsem o problémech s Metodikou **informoval** e-mailem ze dne **21. 11. 2015**; v e-mailu jsem j. uvedl: „*Když jsem chtěl upozornit na nebezpečí plynoucí z publikování Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkových újem podle NOZ (nebylo to jen tak, ale lékaři z brněnské části lékařské komory činili výrazné výhrady, jak je možné, aby Nejvyšší soud doporučoval v dokumentu jeden soukromý školicí subjekt atd.), tak jsem byl nevybíravým způsobem 'usměrněn' na jednání kolegia jeho předsedou OOK a ze strany místopředsedy NS mé jednání bylo označeno za exces v chování soudce Nejvyššího soudu. Tak jsem tedy to tvrzení onálepkování oznámil tehdejší ministryni spravedlnosti prof. Válkové, která mi pak dopisem sdělila, že nemusím mít obavy z nějakého kárného řízení, že mé chování je v pořádku a že mi naopak*

děkuje za poskytnuté informace, z nichž bude Msp v této oblasti postupovat. Metodiku totiž nevypracoval Nejvyšší soud... Metodika je především směřována ve vztahu k pojišťovnám, z ní pramení jakési doporučení upřednostňovat jeden školicí subjekt. Já jsem jen apeloval, aby OOK jasně praxi sdělilo, že toto není dílem NS (Nejvyšší soud přece nemůže publikovat ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek nějaký soukromý dokument, což se ale stalo, a nemůže nějaký soukromý subjekt doporučovat ke školení atd., a že případná školení či participace na zkoušení by neměla být propojována se soudci, Nota Bene Nejvyššího soudu. Pohlédnete-li na Akademii medicínského práva o. p. s. do veřejného rejstříku, zjistíte, že dva naši kolegové působí ve správní radě. Tehdy jsem tím chtěl slušně upozornit, ať není v budoucnu malér, že není možné, aby si soudci něco napsali, pak to školili a pak ještě v nějaké o. p. s., jejíž činnost je stěžejní na zmíněný dokument, vykonávali jakési funkce. Chtěl jsem to normálně projednat, ovšem následoval ohromný atak vůči mé osobě.“ **Ministryni spravedlnosti prof. Helenu Válkovou jsem o problémech spojených s Metodikou informoval** dopisem ze dne **13. 11. 2014**; paní ministryně na dopis reagovala dopisem ze dne 5. 12. 2014, č. j. MSP-221/2014-OSD-ZN/1414, v němž mi poděkovala „za Vaše podrobné vyjádření k výše specifikované problematice, s tím, že s Vašimi jednotlivými návrhy a podněty se Ministerstvo spravedlnosti ČR seznámilo a přihlédně k nim i při dalším postupu; jak je zřejmé ze Zprávy ombudsmana, Msp podněty tohoto charakteru relevantně nezohlednilo, neboť jinak by věci nemohly dospět do stadia popisovaného ombudsmanem v jeho Zprávě. **Bývalý místopředseda Nejvyššího soudu JUDr. Romana Fialu** obdržel podrobné informace o problémech spojených s Metodikou již v listopadu 2014 a poté jsem jej v dané záležitosti i osobně informoval, opět bezvýsledně. **Nynější místopředseda Nejvyššího soudu JUDr. Petr Šuk se o problémech spojených s Metodikou dozvěděl** z mého návrhu adresovaného občanskoprávnímu a obchodnímu kolegiu Nejvyššího soudu **v listopadu 2014**, tj. v době, kdy sice ještě nebyl soudním funkcionářem, ale informace tohoto druhu si nesl až do svého jmenování místopředsedou Nejvyššího soudu; i v tomto případě jmenovaný byl v dané záležitosti nečinný. Přitom ve svém podnětu z listopadu 2014, který byl tehdy prostřednictvím předsedy OOK Nejvyššího soudu JUDr. Františka Ištvánka rozeslán všem tehdejšími členům civilního kolegia, aby byl zařazen do programu zasedání civilního kolegia právě v listopadu 2014, jsem mj. uvedl:

„Občanskoprávní a obchodní kolegium (dále též „OOK“) Nejvyššího soudu přijalo dne 12. března 2014 doporučení, aby při aplikaci § 2958 o. z. byla používána Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z. (dále již „Metodika“). Jak se uvádí v závěru tohoto materiálu, „Metodiku Nejvyššího soudu vypracovali představitelé justice ve spolupráci se Společností medicínského práva, se zástupci pojistitelů a dalších odborníků z oblasti práva a medicíny pod odbornou garancí 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.“ ...

Na webových stránkách www.skoleniznalcu.cz („realizovaných Společností medicínského práva o. s. (údajně) ve spolupráci s Nejvyšším soudem České republiky pod odbornou garancí Univerzity Karlovy v Praze, 1. lékařské fakulty“) je zveřejněn „Zkušební řád (dále též „ZŘ“) pro znalce z oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví.“ Podle čl. 7 odst. 2 ZŘ „Zkušební komise je tříčlenná, složená ze zástupce (údajně) jmenovaného Nejvyšším soudem České republiky, zástupce jmenovaného Univerzitou Karlovou v Praze, 1. lékařskou fakultou v dohodě se Společností medicínského práva o. s. a zástupce jmenovaného Ministerstvem spravedlnosti České republiky.“ Podle čl. 9 odst. 5 ZŘ „Zkoušený, který byl klasifikován stupněm „prospěl“, obdrží přístupové údaje do webového rozhraní, garantujícího správnost algoritmu výpočtu ztižení společenského uplatnění, dostupného na webové adrese www.ztizeni.cz (poznámka: tato doména by podle veřejně dostupných informací měla být registrována na JUDr. MUDr. Romana Žďárka, Ph.D. MBA, advokáta a mj. člena dozorčí rady Akademie medicínského práva o. p. s., který spolupracuje také na projektu posledně uvedené „o. p. s.“ - Medica law (<http://www.medicalaw.cz/>), jenž „Zahrnuje různé možnosti spolupráce od řešení dílčích kauz, nastavení vnitřního právního prostředí poskytovatele zdravotních služeb až po kompletní právní a konzultační služby včetně edukace jednotlivých zaměstnanců poskytovatele zdravotních služeb.“).

Při projednávání Metodiky na půdě OOK v březnu letošního roku jsem si ve vztahu k cit. materiálu – sebekriticky uznávám - nezajistil s tím spojené další podklady; učinil-li bych tak, musel bych nabýt již tehdy dojem, že pod „pláštíkem“ uvedené Metodiky se ve skutečnosti bude nepřímo privilegiovat jistá skupina, resp. určitý subjekt a celý „projekt“ získá obrysy zjevně komerčního charakteru, s nímž by Nejvyšší soud ani nepřímo neměl být nijak spojován. Nic neupravuje to, aby Nejvyšší soud jmenoval svého zástupce do předmětné komise dle ZŘ a nikdy také nebylo na OOK projednáváno či doporučeno, aby jen po školení realizovaném dle ZŘ (a po úhradě předmětného poplatku) mohli pouze a jen „zkoušení“ s klasifikací „prospěl“ získat oprávnění obdržet (ještě jednou cituji ze ZŘ) „přístupové údaje do webového rozhraní, garantujícího správnost algoritmu výpočtu ztižení společenského uplatnění, dostupného na webové adrese www.ztizeni.cz.“ To, že pouze a jen tyto „výškolení znalci získají přístup do počítačové aplikace na speciálních internetových stránkách“ připouští v rozhovoru zde: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-s-petrem-vojtkem-z-nejvyssiho-soudu-o-odskodneni-za-urazy-119-domaci.aspx?c=A140416_153519_domaci_hv např. i člen OOK JUDr. Petr Vojtek, který je podle veřejně dostupných údajů předsedou správní rady Akademie medicínského práva o. p. s. (připomínám, že dle zakladatelské smlouvy cit. „o. p. s.“ „Správní rada je orgánem společnosti, který dohlíží na zachování účelu, k němuž byla

společnost založena a dbá o řádné hospodaření s majetkem společnosti', a že uvedená ,o. p. s.' má mj. ,snižovat rizika právní odpovědnosti poskytovatelů zdravotnických služeb'; k tomu, prosím, porovnejte kupř. i důvody, jež vedly spoluzakladatelku k aktivování této činnosti: http://zpravy.idnes.cz/pravnici-se-houfne-uci-medicinske-pravo-odškodne-se-zvysuje-stale-vic-1k8-/domaci.aspx?c=A110803_213322_domaci_brm), jejímiž zakladateli je již shora zmíněná Společnost medicínského práva, spolek, se sídlem v Praze 1, a MUDr. Mgr. Jolana Kopsa Těšínová (mj. předsedkyně Společnosti medicínského práva, spolku, ředitelka zmíněné akademie či jednatelka Medical Development, s. r. o.), která také spolupracuje na projektu Společnosti medicínského práva, spolku – Medicalaw, zahrnujícího poskytování právních služeb v předmětné oblasti. V označeném článku dr. Vojtek také uvádí, že ,Na školení už se pracuje a předpokládá se, že speciální kurzy povede 1. lékařská fakulta UK v Praze a bude se na tom podílet i Nejvyšší soud a ministerstvo spravedlnosti. Předpokládám, že do konce roku již tady skupina znalců začne fungovat. Vyskolení znalci získají přístup do počítačové aplikace na speciálních internetových stránkách.' V této souvislosti bych také rad připomenul, že podle Radka Policara, vědeckého sekretáře Společnosti medicínského práva (<http://www.cls.cz/spolecnosti-cls-jep?id=399>), Metodika nevznikla na půdě Nejvyššího soudu. Tuto aktivitu iniciovala předsedkyně Společnosti medicínského práva MUDr. Mgr. Jolana Těšínová a celou dobu táhla její tvorbu. Silou své osobnosti se jí podařilo přizvat řadu odborníků a zástupců různých stakeholderů, kteří vedli řadu diskusí za účelem precizace metodiky.' (http://jinepravo.blogspot.cz/2014/04/lukas-kristek-nejvyssi-soud-nahrazuje.html#disqus_thread).

Pokud pro řádnou aplikaci Metodiky, resp. vypracování znaleckého posudku je nezbytná či žádoucí příslušná webová aplikace, pak taková aplikace měla být zpracována a veřejnosti bezúplatně zpřístupněna tak, jako sama Metodika, nikoliv zpřístupnění aplikace ponecháno na aktivitě soukromého subjektu (za úplaty a ve vazbě – při absenci zákonné úpravy - na absolvované školení), na nějž je v Metodice Nejvyšším soudem poukazováno. Anebo taková aplikace ve vazbě k uvedenému subjektu neměla být v Metodice doporučována vůbec.

Popsané ovšem naznačuje, že Nejvyšší soud byl de facto tímto zvláštním způsobem ,vtažen' do nově se formující komerční činnosti, neboť lékaři, kteří z nějakých důvodů odmítnou (třeba s argumentem, že v tomto směru absentuje příslušná právní úprava, a třeba s poukazem na Listinu základních práv a svobod) či nebudou (z různých důvodů) absolvovat (prozatím za 11.990,- Kč) školení znalců dle ZŘ shora, nebudou mít možnost obdržet zmíněné přístupové heslo do aplikace (která sice byla zpracována soukromým subjektem, ale), jež souvisí s předmětnou Metodikou zpracovanou Nejvyšším soudem. Jinými slovy řečeno, má-li taková webová aplikace zvýšit komfort při používání Metodiky, anebo je vskutku nezbytná pro její řádné používání, pak měla být Nejvyšším soudem, jenž zde vystupuje jako (hlavní) autor této Metodiky, zpracována a veřejnosti (bezúplatně) zpřístupněna.

Stávající (shora popsáný stav) podle mého názoru vypovídá o tom, že po formální stránce Nejvyšší soud ,pouze' doporučuje takovou možnost získání znaleckého vzdělání pro lékaře (zákon ovšem nic takového zatím neupravuje), po faktické stránce – zohledníme-li všechny aspekty dané věci - jde však o možnost jedinou (soudy především budou fakticky vycházet z uvedené Metodiky a doporučení Nejvyššího soudu, aby v těchto sporech vycházely z posudků zpracovaných znalci – absolventy ,nadvstavbového kursu Odškodňování újem na zdraví podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.'). Tím ovšem na předmětném ,trhu' bude ve skutečnosti upřednostňován jeden subjekt poskytující za úplaty takové ,školicí' služby, navíc i s jasnou (personální) vazbou na Nejvyšší soud. A to podle mého názoru zcela určitě správné není a mělo by se to změnit (alespoň) po dobu, dokud nebude přijat nový zákon o soudních znalcích. Pokud je mi však známo, zatím v rámci znalectví v oboru ,zdravotnictví' není ,odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví' nijak upraveno a tato otázka je řešena na Ministerstvu spravedlnosti; ministryně spravedlnosti dle informací níže s tímto řešením nesouhlasí. Kdo v tomto směru vůči resortu spravedlnosti již vyvíjí nějakou činnost, ponechávám zde bez povšimnutí.

Tohoto úskalí si byla vědoma i Česká lékařská komora, která na svém jednání dne 12. června 2014 zaujala následující stanovisko:

,Aplikace metodického pokynu Nejvyššího soudu ČR k náhradě nemajetkové újmy na zdraví

Na základě podnětu OS ČLK Brno informoval prezident ČLK ministryni Válkovou o stanovisku komory, která vítá předloženou metodiku, bez ohledu na to, že při její přípravě byla profesní lékařská samospráva opomenuta a lékařská veřejnost tak neměla možnost se dopředu k návrhu vyjádřit. Na druhé straně ČLK nesouhlasí s tím, aby se osobám poškozeným na zdraví znesnadňovala cesta, jakou se mohou domoci odškodnění. Zatím co podle zrušené vyhlášky č. 440/2001 Sb., mohl bodové ohodnocení bolestného nebo ztížení společenského uplatnění podle přílohy této vyhlášky provádět příslušný ošetřující lékař nebo registrující všeobecný praktický lékař, nový návrh předpokládá vznik nového znaleckého odvětví – znalec z oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví. K tomu, aby lékař mohl být ustanoven znalcem z tohoto odvětví, se předpokládá absolvování placeného kurzu a doporučuje se jediné pracoviště lékařské fakulty a současně jediný spolek, který bude tento kurz realizovat a zvláštní zkoušky, kterou dosud znalci v České republice neabsolvují a která nemá ani podklad v zákoně o znalcích a tlumočnících. ČLK toto odmítá.

Představenstvo ČLK bere informaci na vědomí.

ČLK nesouhlasí s ustanovením nového znaleckého odvětví „odškodňování nemateriálních újem na zdraví“ a doporučuje, aby nadále k příslušnému ohodnocení bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, byť podle metodiky vydané Nejvyšším soudem ČR, byl kompetentní kterýkoli ošetřující nebo registrující všeobecný praktický lékař, který si příslušnou metodiku prostuduje a osvojí.

Za účelem zjištění relevantních informací jsem požádal prezidenta ČLK MUDr. Milana Kubka o sdělení aktuálního postoje ČLK k Metodice a doporučenému nástavbovému kurzu Odškodňování újem na zdraví. Prezident ČLK dr. Kubek mi dopisem ze dne 3. 11. 2014, č. j. 5056/2014, sdělil mj. následující:

Česká lékařská komora uvítala předmětnou iniciativu a podporuje, aby Metodika jako doporučení pro soudce a soudní znalce, ale i pro komerční pojišťovny nadále existovala.

Pokud jde o tvorbu samotné Metodiky, byli jsme poněkud překvapeni, že byla vydána poměrně urychleně (což si ovšem patrně vynutila praxe), ale bez bližší spolupráce s Českou lékařskou komorou. Na Českou lékařskou komoru se pouze obrátil předseda České chirurgické společnosti, České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, pan prof. MUDr. Miroslav Ryska, CSc., s tím, že Česká chirurgická společnost nehodlá vydávat jakékoli stanovisko nebo schvalovat jakoukoli Metodiku bez spolupráce s Českou lékařskou komorou. Zástupce České chirurgické společnosti se pak zúčastnil jednání vědecké rady České lékařské komory, kde bylo dohodnuto, že návrh předmětné Metodiky bude předán jednotlivým oborovým komisím vědecké rady České lékařské komory k posouzení a případným připomínkám. K tomu však bohužel nikdy nedošlo a předmětná Metodika byla vydána bez spolupráce s Českou lékařskou komorou. Pokud bylo tvrzeno, že tato Metodika byla vydána ve spolupráci s odbornými společnostmi České lékařské komory Jana Evangelisty Purkyně, což jsou z právního hlediska organizační složky spolku, dříve občanského sdružení, pak řada členů výborů mnohých odborných společností tvrdí, že jejich odborná společnost předmětnou Metodiku neprojednala a neschválila, ani se k ní pozitivně nevyjádřila. Současně řada lékařů, kteří provádí hodnocení bolestného a ztížení společenského uplatnění, zejména soudních znalců, vyjádřila své výhrady proti předmětné Metodice, a to jak proti části týkající se hodnocení bolestného, tak ztížení společenského uplatnění. Z tohoto pohledu máme tedy za to, že nebylo správné nespolupracovat při vydání předmětné Metodiky s Českou lékařskou komorou a bylo by žádoucí z odborného lékařského hlediska, jak posuzování bolestného, tak ztížení společenského uplatnění v rámci předmětné Metodiky, znovu důkladně přehodnotit, přičemž však Metodiku jako takovou zachovat.

Pokud jde o vznik nového znaleckého odvětví – „odškodňování nemateriálních újem na zdraví“ – máme za to, že není důvod zavádět toto nové odvětví do českého právního řádu a v tomto jsem se zcela shodl i s ministryní spravedlnosti. Jsem přesvědčen o tom a je to i stanovisko naprosté většiny lékařů, že hodnocení bolestného a ztížení společenského uplatnění mají provádět odborníci a soudní znalci jednotlivých lékařských oborů (v případě chirurgického poranění chirurg, v případě gynekologického gynekolog, v případě neurologického neurolog apod.), nikoli lékaři, kteří by absolvovali jakési školení, případně přezkoušení a tím získali oprávnění posuzovat nemajetkovou újmu na zdraví. Mělo by být věcí každého lékaře a soudního znalce, aby si příslušnou Metodiku prostudoval. K tomu musí sám uvážit, zda potřebuje či nepotřebuje absolvovat příslušné školení. Pokud jde o hodnocení bolestného podle předmětné Metodiky, velmi se podobá již zrušené vyhlášce č. 440/2001 Sb. a v tomto směru, byť lékaři poukazují na řadu nesrovnalostí, princip, kdy za určité poškození zdraví je přiznáván určitý počet bodů a tomuto počtu bodů odpovídá určitá finanční hodnota, považujeme za správný, přičemž podle názoru komory může takové hodnocení bolestného provádět prakticky každý lékař se specializovanou způsobilostí v příslušné odbornosti, bez toho, aby musel být soudním znalcem, nebo absolvovat školení a zkoušky k problematice odškodňování nemajetkových újem na zdraví. Pokud jde o náhradu za ztížení společenského uplatnění, chápeme, že posouzení podle zcela nově stanovených kritérií může být pro lékaře složitější, mělo by být vyhrazeno především soudním znalcům jednotlivých lékařských oborů, kteří by si Metodiku prostudovali, případně dobrovolně absolvovali příslušné proškolení bez jakýchkoliv zkoušek. Konečně zkoušky dosud neabsolvuje žádný soudní znalec z oboru zdravotnictví, který je do této funkce jmenován a šlo by o naprostou novinku, se kterou dosud, jak jsme byli informováni paní ministryní, ani Ministerstvo spravedlnosti ČR, nebylo seznámeno a nepočítalo.

Obdrželi jsme rovněž podnět od Okresního sdružení lékařů Brno-město, v němž vyjadřují podivení nad tím, že bez jakéhokoliv výběrového řízení byl určen jediný možný subjekt, který má oprávnění podle stanoviska Nejvyššího soudu ČR provádět předmětné proškolení a případně i přezkušování lékařů, kteří by až na základě tohoto proškolení a přezkoušení, měli právo hodnotit ztížení společenského uplatnění a stanovit výši nemajetkové újmy na zdraví. Tento postup lékaři hodnotí jako netransparentní a dotazují se, proč taková činnost není například zajišťována profesní komorou zřízenou zákonem, nebo přímo Nejvyšším soudem ČR. ‘...

Domnívám se, že pokud ČLK zaslala Nejvyššímu soudu k předmětné Metodice nějaké výhrady, asi by bylo prospěšné, pokud by o nich, a vůbec o shora naznačených aktivitách tohoto druhu byli především informováni samotní členové kolegia. Budu-li totiž interpretovat výše vyložené informace, tak prostě nabývám dojmu, že vše se upíná k jednomu subjektu, který má „školit“ budoucí znalce a Nejvyšší soud má na těchto (zjevně komerčních) aktivitách participovat, resp. má takové aktivity svým způsobem „zastřešovat.“ Zde ale upozorňuji, že při absenci

zjednání nápravy, ač podle zákona o soudech a soudcích, s přihlédnutím k předmětné judikatuře a též s přihlédnutím ke stanoviskům Msp², v daném směru jednat měli.

1.8 Jestliže již bývalý předseda Nejvyššího soudu se ombudsmanovi (viz poznámky níže) vyjádřil i v tom směru, že Metodika není dílem Nejvyššího soudu, pak zde nebyl žádný důvod k tomu, aby Nejvyšší soud toleroval „svého zástupce“ v tříčlenné zkušební komisi ke znalecké zkoušce (tehdy) „z oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví...“, a už vůbec zde nebylo žádného právního podkladu k takovému chování např. soudce Nejvyššího soudu JUDr. Petra Vojtky, který na znalcům vystavených certifikátech (po absolvování uvedeného přezkoušení) se podepisoval pod označením „předseda senátu Nejvyššího soudu ČR“, což zřejmě mělo budít zdání, že zkoušející je zástupcem Nejvyššího soudu, který jej ale na takovou akci oficiálně vyslat nemohl. Pokud v ad 2 se uvádí, že bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal nespojoval Metodiku s orgány správy (Nejvyššího) soudu a dokonce ombudsmanovi sdělil, že Metodika nebyla zpracována Nejvyšším soudem, pak v souvislosti s účastí některých soudců Nejvyššího soudu ve zkušební komisi se nabízejí dvě varianty. Buďto fakticky vedení Nejvyššího soudu takového zástupce Nejvyššího soudu na uvedené akce vyslalo, anebo předmětní soudci Nejvyššího soudu se sami „vyslali“ na uvedené akce a jednali tak, jako by byli zástupci Nejvyššího soudu, ač o těchto aktivitách vedení Nejvyššího soudu nevědělo.

2. Zpráva, s. 13: ***„Bývalý předseda Nejvyššího soudu (roz. prof. Pavel Šámal) úvodem zdůraznil, že orgány správy soudu nejsou s Metodikou nikterak provázány...Materiál podle něj nebyl zpracován Nejvyšším soudem, když podle dostupných informací o jeho zpracování nerozhodlo ani předchozí vedení soudu.“***

Komentář:

příslušné právní úpravy lze velice snadno čelit kritice, že je takto praktikovaným způsobem fakticky upřednostňován jeden „školicí subjekt“, jemuž se „pod obalem“ zmíněné Metodiky dostává jisté favorizace. Nemusím snad dodávat, jaké alternativy námitek se mohou odvíjet i v případě soudních řízení, pokud dotčený účastník zjistí popsané souvislosti a případně personální propojení bude namítat např. v dovolacím řízení.

Osobně jsem toho názoru, že Nejvyšší soud by měl být zcela mimo podobné aktivity a pokud někteří z jeho soudců mají snad potřebu nějakým způsobem na popsaném projektu (jakýmkoliv způsobem) participovat (nebo už tak čini), je to jejich osobní rozhodnutí, které by však v žádném případě nemělo být spojováno s oficiální aktivitou Nejvyššího soudu. Nemělo by zde být ani kladeno rovnítko, že ten, kdo se podílí na takovém školení znalců, je současně (považuje se za) zástupcem Nejvyššího soudu (který ovšem ve skutečnosti žádného takového zástupce nikam nejmenoval, ani za stávající právní úpravy jmenovat nemůže), anebo kdo z pozice člena orgánu soukromého subjektu naplňuje účel, pro který byl takový subjekt založen (v podstatě vyvíjení školicí činnosti za úplaty), nečiní tak současně jako zástupce Nejvyššího soudu, nýbrž pouze jako soukromá osoba v rámci své mimoprofesionální činnosti.

Z vyložených důvodů si proto dovoluji navrhnout, aby se tímto (podle mého názoru velmi vážným) problémem občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu na svém příštím zasedání zabývalo (protože školicí soukolí dle výše uvedeného bylo již spuštěno, takže je zapotřebí co nejdříve k danému problému zaujmout nějaký názor...“ O problémech spojených s Metodikou byl také informován **předseda Soudcovské rady Nejvyššího soudu**, který byl rovněž v dané záležitosti nečinný, ač mohl v daném směru požadovat od vedení Nejvyššího soudu určité vysvětlení stávajícího stavu.

² Ze stanoviska Msp k účasti soudů v nepodnikatelských právnických osobách a k postavení těchto soudců v orgánech těchto právnických osob: „Obecně lze říci, že přísnější požadavky jsou kladeny na soudce vyšších článků soudní soustavy a na soudní funkcionáře. Také platí úměra, že čím více se činnosti právnícké osoby dotýká výkonu soudnictví, tím více ohrožuje členství v této právnícké osobě nebo jejich orgánech důvěru v nestrannost rozhodování soudů. Větší obezřetnost než k pouhému členství soudce v právnícké osobě je též přikázána ve vztahu k postavení v jejich orgánech.“

2.1 Jestliže bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal sdělil ombudsmanovi, že Nejvyšší soud není autorem Metodiky, respektive, kdy podle jeho informací Metodika nebyla zpracována Nejvyšším soudem, pak se nabízejí zásadní otázky: proč jako soudní funkcionář, osoba odpovědná za chod Nejvyššího soudu připustil, aby někteří soudci Nejvyššího soudu nepravdivě uváděli a prosazovali vahou své osobnosti na různých akcích, že jde o „Metodiku Nejvyššího soudu...“, a proč nezabránil tomu, aby uvedený soukromoprávní dokument byl za jeho působení ve funkci předsedy Nejvyššího soudu publikován na internetových stránkách Nejvyššího soudu s mylným označením, že jde o Metodiku Nejvyššího soudu...“ a mj. též s nesprávnou formulací v textu, že: *„Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo dne 12. 3. 2014 doporučení, aby při aplikaci § 2958 o. z. byla používána Metodika Nejvyššího soudu.“*

2.2 Jinými slovy řečeno, již bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal připustil, aby na internetových stránkách Nejvyššího soudu byla publikována Metodika, která nesprávně přisuzuje autorství Nejvyššímu soudu a nesprávně uvádí, že občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo dne 12. 3. 2014 na svém zasedání doporučení, aby při aplikaci § 2958 o. z. byla používána Metodika Nejvyššího soudu. Přitom jsem uvedeného předsedu již v r. 2015 prokazatelně, avšak marně, informoval o výše uvedených okolnostech spojených s Metodikou, se zapojením soudců Nejvyššího soudu do projektu Metodiky a o komerčním pozadí Metodiky.

2.3 Vyjádření bývalého předsedy Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala v ad 2 je v rozporu s tím, jak jednal. Např. dne 24. 1. 2018 za Nejvyšší soud představil ve spolupráci s Centrem dopravního výzkumu, v. v. i. *„novou webovou aplikaci obsahující podrobné informace ze soudních rozhodnutí, ve kterých se řešily nároky na náhradu za bolest, za ztížení společenského uplatnění (§ 2958 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník...“* mj. s tím, že (v textu nyní tučně zvýrazňuji): *„Veřejně přístupná aplikace, kterou pro účely Nejvyššího soudu i pro vlastní výzkum důsledků dopravních nehod vytvořilo Centrum dopravního výzkumu, obsahuje rovněž kalkulator k výpočtu procentuálního omezení funkčních schopností poškozeného (hodnocení ztížení společenského uplatnění podle doporučující Metodiky Nejvyššího soudu).“*

2.4 Předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal současně připustil, aby při prezentaci tohoto projektu v budově Nejvyššího soudu byly zástupcům médií předávány materiály, v nichž se opakovaně uvádělo (zdůrazňovalo), že (např. jak se uvádí v listině označené jako *„Databáze judikatury k nemajetkové újmě na zdraví“*, opět nyní tučně v textu zvýrazňuji) *„Aplikace...obsahuje i kalkulator k výpočtu procentního omezení funkčních schopností poškozeného (hodnocení ztížení společenského uplatnění podle Metodiky NS k náhradě nemajetkové újmy na zdraví – Rc 63/2014).“* Zavádějící tvrzení o Metodice Nejvyššího soudu pak šířil i tiskový mluvčí Nejvyššího soudu Mgr. Petr Tomíček (viz tisková zpráva ze dne 24. 1. 2018).

2.5 Vyjádření bývalého předsedy Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala, že: *„orgány správy soudu nejsou s Metodikou nikterak provázány“*, je mj. v rozporu i s tím, že jmenovaný dne 2. 10. 2017 uzavřel (za ČR – Nejvyšší soud) s Centrem dopravního výzkumu smlouvu o využití výsledků dosažených při řešení projektu výzkumu a vývoje, kdy tato smlouva je založena na tom, že autorem Metodiky je Nejvyšší soud (viz mj. čl. III. bod č. 1, poslední věta: *„Součástí databáze je rovněž ‚kalkulačka‘ pro výpočet výše ztížení společenského uplatnění dle metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku).“*

2.6 Vyjádření bývalého předsedy Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala, že: „*orgány správy soudu nejsou s Metodikou nikterak provázány*“, je dále v rozporu i s dopisem, který v zastoupení Nejvyššího soudu odeslal dne 6. 3. 2017, pod č. j. S 119/2017, předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu JUDr. Petr Vojtek předsedovi České chirurgické společnosti prof. MUDr. Zdeňku Kalovi, CSc. Z tohoto dopisu vyjímám (a v textu nyní tučně zvýrazňuji): „*Vážený pane profesore, byl jsem (roz. Petr Vojtek) pověřen předsedou Nejvyššího soudu prof. JUDr. Pavlem Šámalem, Ph.D., abych odpověděl na Váš návrh k dopracování hodnocení nemajetkové újmy na zdraví, případně dojednal další postup...*“ Zjevně na v této linii realizovanou komunikaci pak prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., předseda České lékařské společnosti J. E. Purkyně v dopise ze dne 25. 10. 2017, č. j. 87-10/2017, adresovaném Ministerstvu zdravotnictví, mj. uvádí (opět v textu tučně zvýrazňuji): „*...obracíme se na MZ ČR jménem naší organizační složky...v záležitosti jednání pracovní skupiny zřízené za účelem odstranění nedostatků v systému hodnocení za bolest v Metodice Nejvyššího soudu (NS) k náhradě nemajetkové újmy na zdraví...Tato prozatím pětičlenná pracovní skupina byla ustavena po jednání s JUDr. Petrem Vojtkem z NS s předpokládaným rozsahem prací 350 – 400 hodin na osobu se sazbou min. 750 Kč/hod. a s požadavkem hrazení cestovného a stravného. Pro tuto skupinu vyjednal NS finanční podporu z MZ ČR s požadavkem definování rozsahu a obsahu prací...*“

2.7 Vyjádření bývalého předsedy Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala, že: „*orgány správy soudu nejsou s Metodikou nikterak provázány*“, je také v rozporu s e-mailovou korespondencí Nejvyššího soudu, která mi byla na základě žádosti o poskytnutí informací poskytnuta a z níž se mj. podává, že např. dne 5. 6. 2018 ředitel správy soudu Nejvyššího soudu Ing. Roman Krupica, v e-mailu odeslaném na sekretariát České lékařské společnosti J. E. Purkyně mj. uvádí (v textu také nyní tučně zvýrazňuji): „*Vážený pane předsedo, obracím se na Vás jménem předsedy Nejvyššího soudu prof. Šámala ve věci úpravy metodiky o bolestném. Byl jsem pověřen prof. Šámalem k dořešení finanční otázky věci, abychom mohli zajistit financování pracovní skupiny...Jakým způsobem by docházelo (k) finančnímu vyrovnání odpracovaných hodin? Jednalo by se o fakturaci ČLS, či o fakturaci jednotlivých členů pracovní skupiny, nebo by byla úhrada prováděna na základě uzavřených dohod mim pracovní poměr (DPP, DPČ). Ze strany Nejvyššího soudu mohu již dopředu sdělit, že bychom preferovali fakturační rovinu úhrady provedených prací.*“

2.8 Vyjádření bývalého předsedy Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala, že: „*orgány správy soudu nejsou s Metodikou nikterak provázány*“, je také v rozporu s e-mailovou odpovědí Ministerstva spravedlnosti ze dne 20. 12. 2019, doručené mi na základě podané žádosti o poskytnutí informací. Ministerstvu spravedlnosti jsem mj. položil následující otázky, na které jsem obdržel níže uvedené odpovědi:

2.8.1 Otázka: „*[Jednání s Nejvyšším soudem či s jinými subjekty ohledně Metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví či nutnosti její revize] Zda na Msp ohledně přípravy materiálu před jeho odesláním Úřadu vlády České republiky pro jednání vlády, který byl nakonec vládě předložen dne 25. 11. 2019 pod č. 1024/19 jako materiál označený: ‘Revize Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy’, proběhla se zástupci Nejvyššího soudu jednání či s jinými subjekty, a pokud ano, pak v takovém případě žádám o zaslání zápisů z těchto jednání.*“

Odpověď Msp: „*Ministerstvo spravedlnosti ČR předmětný materiál předjednávalo s předsedou Nejvyššího soudu prof. JUDr. Pavlem Šámalem, a to během ústních jednání, z nichž nebyly pořizovány žádné zápisy.*“

2.8.2 Otázka: „[Podnět ke zpracování ‚Revize Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví‘] Kdo dal Msp podnět (navrhl) nutnost zpracování ‚Revize Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví? Byl-li takový podnět či návrh podán Msp z vnějšího místa, žádám o zaslání jeho kopie.“

Odpověď Msp: „Podnět ke zpracování revize předmětné metodiky vzešel z Nejvyššího soudu, a to během ústních jednání, z nichž nebyly pořizovány žádné zápisy.“

2.9 Ve svém vyjádření bývalý předseda Nejvyššího soudu ovšem také uvedl, že (cituje ombudsman z předmětného vyjádření ve své Zprávě na s. 15): „Do procesu revize se Nejvyšší soud zapojil mj. také s ohledem na § 118 zákona o soudech a soudcích. Situace se ujalo ministerstvo po několika jednáních představitelů Nejvyššího soudu se zainteresovanými subjekty.“ V § 118 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, se uvádí, že úkolem státní správy soudů je vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených. Jinými slovy řečeno, bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal na straně jedné tvrdí, že Nejvyšší soud nevypracoval Metodiku, v tomto směru ani nepověřil žádné své soudce k těmto aktivitám, avšak na straně druhé akceptuje, že soukromoprávní dokument Metodika, který obsahuje zavádějící formulace o autorství Metodiky (Nejvyššího soudu), doporučuje ke školení předmětný subjekt, odkazuje na příslušné internetové stránky, kdy držitelem internetových domén je fyzická osoba, posléze trestně stíhaná v závažné trestní kauze Nemocnice Na Homolce, a obsahuje též nepravdivou formulaci, že „Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo dne 12. 3. 2014 doporučení, aby při aplikaci § 2958 o. z. byla používána Metodika Nejvyššího soudu.“, je publikován na internetových stránkách Nejvyššího soudu, přičemž současně tvrdí, že byl ve smyslu § 118 odst. 1 zákona o soudech a soudcích povolán k revidování Metodiky, ačkoliv Ministerstvo spravedlnosti, jemuž Společnost medicínského práva, o. s. předalo vypracovanou Metodiku k užití, Nejvyšší soud v žádném ohledu nepověřilo jakoukoliv činností v uvedeném směru.

3. Zpráva, s. 14: „Bývalému předsedovi Nejvyššího soudu však nebylo známo, proč bylo ve Sbírce NS použito toto označení, ani proč je k ní uvedeno, že byla OOK NS ‚přijata‘, když ze zápisu z jednání kolegia vyplývá, že tento dokument byl pouze vzat na vědomí. Ani mu není známo, proč v preambuli Metodiky uveřejněné ve Sbírce NS je uvedeno, že materiál byl vypracován Nejvyšším soudem. Záznam z jednání redakční rady neexistuje. V každém případě o publikaci materiálu ve Sbírce nerozhodoval žádný orgán státní správy soudu, o jeho uveřejnění mohla rozhodnout jen redakční rada, která není orgánem státní správy soudu.“

Komentář:

3.1 Jak se podává z předchozí části mého rozboru, bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal měl dostatek podkladů k tomu, aby z pozice soudního funkcionáře účinně zasáhl, případně dal podnět za účelem zjednání nápravy ve věci Metodiky. Sousednost opatření mohla být následující:

3.1.1 Zamezit publikování soukromoprávního materiálu – Metodiky na internetových stránkách Nejvyššího soudu, která obsahovala mylné informace o tom, že tento materiál je dílem Nejvyššího soudu, že Nejvyšší soud doporučuje provádět školení v Metodice označeným

subjektem a zejména že občanskoprávní a obchodního kolegium na svém zasedání doporučilo soudům, aby z této Metodiky při rozhodování vycházely.

3.1.2 Vyzvat shora uvedené soudce Nejvyššího soudu, aby nefigurovali v činnosti právnické osoby, jejímž předmětem je mj. poskytování právního poradenství v oblasti medicínského práva atd., neboť taková jejich mimoprofesionální činnost není slučitelná s výkonem funkce soudce, navíc v situaci, kdy se stejnou právní materií zabývají v rámci své rozhodovací činnosti (podle rozvrhu práce) u Nejvyššího soudu.

3.1.3 Dát podnět redakční radě Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, aby s ohledem na výše uvedené neprodleně přistoupila k publikování příslušné redakční opravy k Metodice, neboť:

* Tento materiál není stanoviskem Nejvyššího soudu, a proto zde nebylo ve smyslu zákona č. 6/2020, o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, žádného podkladu k jeho publikaci; přesto k publikaci Metodiky došlo pod č. 63/2014.

* K nápravě nedošlo ani poté, co dne 10. 2. 2015 byla ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 1/2015 publikována redakční oprava Metodiky, která „pouze“ upřesnila, že občanskoprávní a obchodní kolegium vzalo Metodiku na vědomí, aniž by současně došlo k opravě i v názvu tohoto materiálu, tj. k vyjmutí z jeho názvu přívlastku „Nejvyšší soud“.

* V odborné i laické veřejnosti dosud docházelo k nesprávnému označování Metodiky jako „Metodiky Nejvyššího soudu...“, což bylo důsledkem toho, že tento materiál byl s takovým označením publikován ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, stejně jako v internetové verzi na internetových stránkách Nejvyššího soudu.

3.2 K výše uvedenému nutno doplnit, že z odpovědi Nejvyššího soudu na žádost o poskytnutí informací ve věci sp. zn. Zin 47/2019 (in https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~Poskytnuteinformace~Odpoved_na_zadost_o_poskytnuti_informace_ve_smyslu_zakona_c_106_1999_Sb___evidovano_pod_sp_zn_Zin_47_2019~?openDocument&lng=CZ) mj. vyplývá, že: „*O uveřejnění metodiky ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek rozhodlo někdejší vedení soudu v čele s JUDr. Ivou Brožovou, a to ve spolupráci s redakční radou Sbírky rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu.*“

3.2.1 Odpověď tiskového mluvčího Mgr. Petra Tomíčka (ad 3.2) ovšem není v této části přesná. Podle čl. 40 odst. 1 Jednacího řádu Nejvyššího soudu vydávání Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též „Sbírka“) řídí předseda Nejvyššího soudu prostřednictvím redakční rady Sbírky, jejímž je předsedou, ovšem podle odst. 2 téhož čl. může předseda Nejvyššího soudu činností týkající Sbírky pověřit místopředsedu Nejvyššího soudu, který se tímto stává předsedou redakční rady. V době, kdy byla v rozporu se zákonem o soudech a soudcích (a pochopitelně též i v rozporu s Jednacím řádem Nejvyššího soudu), publikována Metodika a poté její redakční oprava, bylo složení redakční rady Sbírky následující: (místopředseda Nejvyššího soudu) JUDr. Roman Fiala (předseda redakční rady sbírky) a členové: JUDr. Antonín Drašík, JUDr. Václav Duda, JUDr. Věra Kůrková, JUDr. Zdeněk Krčmář a JUDr. Robert Waltr. Zajímavé je, že dr. Waltr byl i v tu dobu členem soudního oddělení č. 25, které se spolupodílelo, respektive někteří jeho soudci na tvorbě Metodiky. Nikoliv tedy tehdejší předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. Iva Brožová, nýbrž místopředseda Nejvyššího soudu JUDr. Roman Fiala coby předseda redakční rady Sbírky měl tehdy upozornit členy redakční rady na nepatřičnost publikovat Metodiku coby soukromoprávní dokument ve Sbírce soudních

rozhodnutí a stanovisek, což z žádného podkladového materiálu, ale ani z pozdějšího vyjádření jmenovaného nelze dovodit. Ani žádný z členů redakční sbírky se nevymezil vůči publikování Metodiky v uvedené sbírce, ačkoliv celá redakční rada věděla, že žádný soukromoprávní materiál podle zákona nelze v této sbírce publikovat a že stane-li se tak, dojde nejen k porušení zákona o soudech a soudcích, ale k matení odborné i laické veřejnosti, která s publikací takového materiálu v této sbírce bude spojovat vysokou informační relevanci a v daném případě nesprávně i autorství Nejvyššího soudu k tomuto dílu. Navíc v situaci, kdy redakční rada Sbírký přistoupila posléze k vydání tiskové opravy (viz poznámky shora), aniž by v rámci této redakční opravy zajistila zjednání nápravy, tj. že Metodika není dílem Nejvyššího soudu. Kromě toho redakční rada Sbírký rozhodla o publikování Metodiky ve Sbírce podle stavu k 30. 6. 2014, ačkoliv věděla, že dne 12. 3. 2014 byla civilnímu kolegiu Nejvyššího soudu předložena dr. Vojtkem pouze rozpracovaná verze Metodiky s odůvodněním, že: „*materiál se dokončuje, předpokládám, že během března budeme mít finální podobu tohoto materiálu.*“ a že vzhledem i k této skutečnosti k návrhu předsedy civilního kolegia dr. Ištvánka nakonec civilní kolegium uvedený ROZPRACOVANÝ materiál pouze vzalo na vědomí. Jinými slovy řečeno, což je velmi vážné zjištění, redakční rada Sbírký rozhodla o publikaci Metodiky pod č. 63/2014 ve stavu jejího zpracování ke dni 30. 6. 2014 (!!!), kterýžto materiál objektivně civilní kolegium nemohlo vzít ani na vědomí, neboť na svém zasedání dne 12. 3. 2014 vzalo na vědomí toliko rozpracovanou verzi Metodiky ke dni 12. 3. 2014. Při znalosti těchto okolností je pak zcela nepochopitelné, že tehdejší, ale posléze i nové vedení Nejvyššího soudu nepřijalo okamžitě příslušné opatření ke zjednání nápravy, aby zamezilo matení odborné i laické veřejnosti o tom, že civilní kolegium podle Metodiky doporučuje tento materiál k aplikaci podle § 2958 o. z., případně že civilní kolegium na svém zasedání dne 12. 3. 2014 takový materiál vzalo na vědomí, což nemá oporu ve shora popsáném a doložitelném stavu věci.

3.3 Jestliže v r. 2015 byl předsedou Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal, který ohledně Metodiky disponoval shora uvedenými informacemi, měl neprodleně přistoupit k přijetí příslušných opatření za účelem zjednání nápravy, tj. primárně v tom směru, aby byla odborná i laická veřejnost informována o tom, že Metodika není dílem Nejvyššího soudu a že se jedná pouze o soukromoprávní dokument. Bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal však v tomto směru žádná opatření neučinil, a proto stav, který nastal a z něj dosud plynou negativní účinky, jde i na jeho vrub.

4. Zpráva, s. 15: „***Vedení Nejvyššího soudu si není vědomo žádných silových prohlášení o prosazení Metodiky ze strany soudců Nejvyššího soudu. Pokud jde o možnou podjatost, tu je třeba řešit vždy v konkrétním řízení, posuzování podjatosti nepřísluší předsedovi Nejvyššího soudu jako soudnímu funkcionáři. Nejvyšší soud neobdržel ani žádné stížnosti na nevhodné chování soudců v souvislosti s podílem na přípravě a uvedení Metodiky do praxe.***“

Komentář:

4.1 Z veřejných aktivit některých soudců Nejvyššího soudu bylo možné zaregistrovat jejich postoj z hlediska toho, jak budou ve věci Metodiky rozhodovat, ačkoliv Metodika nepředstavovala stanovisko přijaté občanskoprávním a obchodním kolegiem Nejvyššího soudu. Již dne 14. 4. 2014 server IDNES publikoval následující silové prohlášení soudce Nejvyššího soudu a člena specializovaného senátu č. 25 JUDr. Petra Vojtka: „*Metodika má jen doporučující charakter, podle Vojtka by ji však soudy měla respektovat. Jednak proto, že s nimi byla předjednána, a pak také proto, že se ji bude řídit Nejvyšší soud. Hrozí tedy, že když ji soudy nezohlední, jejich rozhodování následně Nejvyšší soud zruší*“ (zdroj: Zdravý člověk má cenu 10 milionů korun, stanovili experti, in iDNES.cz, 14. 4. 2014,

in www.idnes.cz/zpravy/domaci/cena-lidskeho-zivota-je-10-milionu.A140414_131414_domaci_hv/tisk).

4.2 Uvedeným silovým prohlášením soudce Nejvyššího soudu dr. Vojtek v podstatě vzkázal rozhodujícím soudům, že ve své rozhodovací praxi jsou vázáni přijatou Metodikou, jinak jejich rozhodnutí Nejvyšší soud zruší. Učinil tak v rozporu s předpisem nejvyšší právní síly - Ústavou České republiky, ale i zákonem o soudech a soudcích, když věděl, že Metodika není stanoviskem Nejvyššího soudu, je pouze soukromoprávním materiálem, který pro soudy není nijak závazný a proto případné nerespektování tohoto materiálu při rozhodovací činnosti nemůže přivodit situaci, že by (již z tohoto důvodu) Nejvyšší soud de lege lata mohl přistoupit ke kasaci (zrušení) takto napadeného rozhodnutí (odvolacího) soudu. Uvedené silové prohlášení dr. Vojtka není hodno veřejného postoje soudce (natož Nejvyššího soudu) a zcela nepochybně mělo být vedením Nejvyššího soudu odmítnuto a odpovídajícím způsobem řešeno, k čemuž nedošlo; namísto toho bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal pověřil soudce dr. Vojtka k aktivitám, jež se týkaly Metodiky a které jsem popsal shora.

4.3 Rovněž shora bylo podrobně popsáno a prokázáno, že bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal měl dostatek informací o činnosti některých soudců ve věci Metodiky a ač bylo ze zákona jeho povinností tyto jejich aktivity řešit, byl v dané záležitosti zcela nečinný.

5. Zpráva, s. 16: ***„Současný předseda Nejvyššího soudu (JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.) uvedl, že plně souhlasí s vyjádřením svého předchůdce. Metodiku by podle jeho názoru bylo vhodné nazývat ‚Metodikou české justice‘, protože podněty vzešly od soudců soudů nižších stupňů. Ulpívání na nepodstatných detailech odvádí pozornost od nepochybného významu Metodiky. Uveřejnění ve Sbírce NS je podle něj v souladu se zákonem o soudech a soudcích, byť jde o výjimečnou situaci, která se nejvíce podobá publikaci výkladu k pojmu „množství větší než malé“ u omamných a psychotropních látek a přípravků je obsahujících a jedů dle trestního zákoníku, publikovanému pod č. 15/2014 Sbírky NS.“***

Komentář:

5.1 Současný předseda Nejvyššího soudu JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D. ve svém vyjádření ombudsmanovi ve věci Metodiky de facto „obhájuje neobhájitelné“. Přisvědčuje-li en bloc vyjádření svého předchůdce prof. Šámala, že Metodika není dílem Nejvyššího soudu, pak de facto tvrdí, že soukromoprávní dokument může být publikován ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, což se ovšem příčí zákonné dikci. Jinými slovy řečeno, pokud redakční rada Sbírky soudních rozhodnutí rozhodne o publikaci soukromoprávního dokumentu v této sbírce, jde o postup, který je v rozporu se zákonem. Je proto smutné zjištění, pokud stávající předseda Nejvyššího soudu tímto účelovým způsobem vykládá zákon o soudech a soudcích, který v § 24 odst. 1 jednoznačně stanoví, že Nejvyšší soud vydává Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek, ve kterém se v zájmu jednotného rozhodování soudců uveřejňují a) stanoviska Nejvyššího soudu zaujatá kolegií nebo plénem podle § 14 odst. 3, a b) vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a ostatních soudů.

5.2 Nepřijatelného právního názoru předsedy Nejvyššího soudu dr. Angyalossyho si povšimlo více erudovaných právníků, kteří také na tento prazvláštní postoj předsedy Nejvyššího soudu poměrně dost ostře reagovali.

5.3 Např. podle MUDr. Mgr. Daniela Mališe, Ph.D., LL.M.³ „nově jmenovaný předseda Nejvyššího soudu JUDr. Petr Angyalossy v médiích opakovaně navrhoval, aby Nejvyšší soud – právě po vzoru Metodiky – vydal ‚jakousi kuchařku‘, jak by měly soudy rozhodovat ohledně žalob vůči státu na odškodnění v důsledku opatření proti koronaviru. Na tomto svém názoru setrval i po logické kritice mj. ze strany bývalého soudce Ústavního soudu JUDr. Stanislava Balíka, že judikatura má vznikat zdola, tedy, že soudci na různých stupních mají postupně a svobodně říci, jak případ vidí. Konkrétně v reakci na slova JUDr. Balíka uvedl současný předseda Nejvyššího soudu následující: ‚Ale ta metodika náhrady nemajetkových újem také vznikla shora. A díky ni se soudní praxe sjednotila. Dříve se stávalo, že ve srovnatelných případech dal soud na jedné straně republiky statisíce a na druhé miliony. Ted’ už jsou ty částky hodně blízké.“⁴ Jinými slovy jde o argumentaci ‚účel světí prostředky‘, který naprosto nereflktuje, že judikatorní postup ‚shora‘ je zcela nežádoucí, neboť dopředné rozhodování jakékoliv věci bez toho, aby byly známy všechny relevantní skutkové okolnosti, jednotlivé argumenty účastníků i předchozí rozhodnutí nižších soudů, je zatíženo rizikem nesprávného zhodnocení věci v její komplexnosti. Je přitom nepochybné, že jakékoliv ‚doporučení‘ Nejvyššího soudu, navíc případně publikované v oficiální Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, má s ohledem na formální i faktickou autoritu tohoto kolegia uvnitř soustavy soudů de facto charakter příkazu typu ‚rozhodujte takto, jinak následně Vaše rozhodnutí zrušíme‘. To se u prospektivních ‚doporučení‘ víceméně blíží charakteru právní normy, což je v rozporu s principem dělby moci v právním státě. Soudy nemají právní normy tvořit, ale pouze interpretovat, a to navíc ‚zdola‘, tj. řádným instančním postupem od prvoinstančních (nalézacích) soudů přes soudy odvolací až k Nejvyššímu soudu, případně Ústavnímu soudu.“

5.4 Riziko nesprávného zhodnocení věci v jejím komplexnosti, na které poukazoval dr. Mališ v ad 5.3, bylo v rámci prezentace kazuistik obnaženo již v počátečním období snah o prosazení Metodiky v rozhodovací praxi. V tomto směru nelze nevzpomenout na přednášku MUDr. Pavla Macha, Ph.D., primáře z Kliniky úrazové chirurgie Fakultní nemocnice Brno, který na podkladě několika kazuistik demonstroval konkrétní problémy plynoucí z aplikace Metodiky v praxi.⁵

5.4.1 Kazuistika č. 1 – úraz ženy na motocyklu, která utrpěla:

- zlomeninu lebeční spodiny,
- zlomeninu 1. krčního obratle bez dislokace,
- podvrtnutí a natažení krční páteře,
- zlomeninu 1., 2. a 3. hrudního obratle bez posunu,
- zlomeninu dolního konce holenní kosti vlevo tříštivě otevřené,
- rupturu vazů kotníku a nohy pod ním,
- zlomeninu kosti lýtkové.

³ Mališ, Daniel: Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, disertační práce, 2020, in <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/122147/140087672.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁴ in Blažek, Vojtěch: Proč si mě prezident vybral? To nevím, říká nový předseda Nejvyššího soudu. Seznam Zprávy [online], 10. 6. 2020, in <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/proc-si-me-prezident-vybral-to-nevim-rika-novy-predseda-nejvyssiho-soudu-108480>

⁵ Mach, Pavel: přednáška: „Tzv. ‚Metodika Nejvyššího soudu v praxi‘“, in https://www.akutne.cz/player_flowplayer.php?fid=http://www.video.muni.cz/public/akutne.cz/mikulov2015/mac h.mp4&title=Metodika+%26quot%3BNejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADho+soudu%26quot%3B+v+praxi&with=&height=, 2. 9. 2015

Žena prodělala celkem 11 operačních výkonů a dr. Mach provedl následující srovnání výpočtů podle původní vyhl. č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, a dále podle nové Metodiky:

Vyhláška č. 440/2001 Sb.: bolestné 1669 bodů, zvýšení bodového ohodnocení 30 %, celkem 2169 bodů = 544.419,- Kč.

Metodika: bolestné 1523 bodů, zvýšení bodového ohodnocení (5 položek) o 52 bodů, celkem 1575 bodů = 395.325,- Kč.

Rozdíl činí: 149.094,- Kč v neprospěch poškozené.

5.4.2 Kazuistika č. 2 – pacient vykládal obilí z vozidla, jeho pravé stehno bylo přimáčknuto projíždějícím vozidlem na roh jeho vozu, rychlost cca 40 km/hod.; pacient při úrazu utrpěl:

- drtivé poranění stehna vpravo,
- přetržení svalu a šlachy adduktorů stehna vpravo,
- rána stehna vpravo byla hluboká pronikající ke kosti 30 cm,
- ruptura mediálního retinakula patelly vpravo.

Pacient prodělal celkem 20 operačních výkonů, přičemž dr. Mach předložil pro srovnání následující výpočty:

Vyhláška č. 440/2001 Sb.: bolestné 2039 bodů, zvýšení bodového hodnocení o 50 %, tj. + 1019 bodů, celkem: 3058 bodů = 767.558,- Kč.

Metodika: bolestné 1659 bodů, zvýšení bodového hodnocení (1 položka) o 20 bodů, celkem: 1679 bodů = 421.429,- Kč.

Rozdíl činí 346.129,- Kč v neprospěch poškozeného.

5.4.3 V souvislosti s ad 5.4.1 se nabízí otázka: jaké důsledky by mohly nastat v situaci, pakliže by bylo verifikováno, že podobné případy ve smyslu případu shora nastaly a poškozeným se dostalo odškodnění podle Metodiky podstatně nižšího, než pokud by rozhodující soudy nebyly vázány Metodikou? Zde se pak dostáváme do zcela jiné situace, pakliže si položíme otázku, jaký právní dosah by mohlo mít prosazování Metodiky coby údajného materiálu Nejvyššího soudu, který „musí“ být respektován (viz shora uvedené silové prohlášení uvedeného soudce Nejvyššího soudu) v praxi, ač ombudsman ve své Zprávě konstatuje s ohledem na vyjádření bývalého předsedy Nejvyššího soudu prof. Pavla Šámala, že Metodiku nevypracoval Nejvyšší soud, což ostatně ještě dříve tvrdila i bývalá předsedkyně Nejvyššího soudu dr. Iva Brožová. I za užití této optiky náhledu na problematiku Metodiky nelze vyloučit otázky, jež se vztahují v materiálním slova smyslu k odpovědnosti příslušných justičních osob, pakliže vědomě připustily či přímo prosazovaly soukromoprávní dokument pod nálepkou, že jde o Metodiku Nejvyššího soudu, kterou obecné soudy musejí při své rozhodovací činnosti respektovat, jinak jejich rozhodnutí budou Nejvyšším soudem rušena. A kdo by měl vrátit soudním znalcům jimi vynaložené peníze za absolvování kurzu podle Metodiky, o níž nyní soudní funkcionáři Nejvyššího soudu prohlašují, že nejde o dílo Nejvyššího soudu? Takových otázek totiž bude časem přibývat, přičemž s tím se bude hledat odpověď na základní otázku: kdo je za tento stav vlastně odpovědný?

6. Shrnutí ze Zprávy ombudsmana a ze skutečností doložených publikovanými materiály na mých internetových stránkách:

6.1 Metodika je soukromoprávním dokumentem, který nevypracoval Nejvyšší soud. Metodika není právním předpisem, který by byl přijat cestou stanoveného a transparentního legislativního procesu, ani sjednocujícím stanoviskem, jehož existenci předpokládá zákon, který rovněž upravuje postupy jeho přijetí. Není ani žádnou obdobou sjednocujícího stanoviska, protože nepracuje s již vydanou judikaturou.

6.2 Metodika není shrnutím zásad, na kterých se shodla soudní praxe (není založena na soudní judikatuře ani na zásadách z ní plynoucích). Metodika většinu svého obsahu „neargumentuje“, ale prostě stanoví; neodůvodněně předpokládá závaznost plynoucí z hierarchie nadřízenosti a podřízenosti.

6.3 Pravomoc Nejvyššího soudu sjednocovat judikaturu obecných soudů je jedinečná a v určité míře prolamuje princip nezávislosti soudů; proto je zapotřebí, aby k výkonu této pravomoci docházelo jen v mezích a způsobem stanovených zákonem, což v případě Metodiky dodrženo nebylo (Metodika totiž vznikala ještě před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku a krátce po ní, tzv. v době, kdy žádná pravomocná rozhodnutí soudů ještě nebyla k dispozici).

6.4 V rozporu se zákonem o soudech a soudcích a Jednacím řádem Nejvyššího soudu redakční rada Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (ve složení: předseda redakční rady JUDr. Roman Fiala, a členové JUDr. Antonín Drašík, JUDr. Václav Duda, JUDr. Věra Kůrková, JUDr. Zdeněk Krčmář a JUDr. Robert Waltr) umožnila publikaci Metodiky coby soukromoprávního materiálu ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ač v této sbírce lze podle zákona publikovat pouze stanoviska kolegií Nejvyššího soudu a vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu či ostatních soudů.

6.5 Ačkoliv vedení Nejvyššího soudu (bývalé:⁶ předseda prof. Pavel Šámal a místopředseda dr. Roman Fiala či nové: předseda dr. Angyalossy a místopředseda dr. Šuk) vědělo, že Metodiku nevypracoval Nejvyšší soud, připustilo, aby tento soukromoprávní materiál byl (stále je) publikován na internetových stránkách Nejvyššího soudu s nepravdivými informacemi o tom, že jde o Metodiku Nejvyššího soudu nebo že občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo dne 12. 3. 2014 doporučení, aby při výkladu § 2958 o. z. byla používána Metodika „Nejvyššího soudu“ anebo že Nejvyšší soud doporučuje soudům, aby jako důkaz v soudních sporech byly využity znalecké posudky vypracované znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví nemateriálních újem na zdraví, který absolvoval nadstavbový kurz podle Metodiky prováděný též Společností medicínského práva, personálně propojenou s Akademií medicínského práva, kde figurovali dva soudci Nejvyššího soudu, kteří se na vypracování Metodiky se soukromými subjekty podíleli. Soudní funkcionáři Nejvyššího soudu, stejně jako dotčení soudci Nejvyššího soudu tak prokazatelně nesou svůj díl odpovědnosti na tom, že odborná i laická veřejnost byla a je stále matena tím, že Metodika je dílem Nejvyššího soudu a de facto má být rozhodujícími soudy respektována, ačkoliv ve skutečnosti ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i na internetových

⁶ Jediná dr. Brožová, bývalá předsedkyně Nejvyššího soudu, měla opravdový zájem předmětné věci řešit, dala např. pokyn k odstranění původní obsahově matoucí tiskové zprávy, komunikovala se mnou ohledně možných řešení vedoucích ke zjednání nápravy, avšak vše zapadalo do období, když již byla rozhodnuta rezignovat na svou funkcionářskou i soudcovskou funkci, k čemuž také došlo dne 21. 1. 2015

stránkách Nejvyššího soudu je publikován (navíc ve dvou rozdílných verzích) soukromoprávní materiál.

6.6 Ministerstvo bez ohledu na právní povahu Metodiky a její nezávaznost přesně podle požadavků Metodiky zakotvilo znalecké odvětví „stanovení nemateriální újmy na zdraví“ jako jediné nové do příslušné vyhlášky. Podle právní úpravy platné od 1. června 2015 do 31. 12. 2020 bylo podmínkou pro jmenování znalcem v odvětví „stanovení nemateriální újmy na zdraví“ vysokoškolské lékařské vzdělání v magisterském studijním programu a získání osvědčení o absolvování nástavbového kurzu Odškodňování újem na zdraví (pořádaný např. Společností medicínského práva). Ministerstvo spravedlnosti blíže nevysvětlilo důvody, které vedly k zakotvení nového znaleckého odvětví v návaznosti na nezávazný materiál a k nastavení podmínek pro jmenování znalcem v dané podobě. Znalecké odvětví přitom neodpovídalo odborné způsobilosti, kterou mohli získat lékaři v rámci existující zdravotnických oborů. Z Metodiky nevyplývá a dosud nikým (ze strany Ministerstva spravedlnosti či spoluautorů Metodiky) nebylo ani blíže objasněno, proč újmu na zdraví může posuzovat držitel vysokoškolského lékařského vzdělání bez ohledu na to, zda získal specializaci v klinickém oboru, či nikoliv, a bez ohledu na spojitost jeho lékařské specializace s danou konkrétní újmou na zdraví. Ad absurdum uvedené nastavení podmínek umožňuje, aby lékař z neklinických oborů, jako je např. hygiena, posuzoval újmu na zdraví v důsledku poranění páteře jen z titulu, že absolvoval kurz zaměřený na aplikaci Metodiky.

6.7 Ministerstvo spravedlnosti selhalo coby státní orgán státní správy znalecké činnosti při posuzování podmínek absolvování nadstavbového kurzu „Odškodňování nemajetkových újem na zdraví“. Přitom jedinou náplní tohoto kurzu bylo školení zaměřené na aplikaci Metodiky, ačkoliv se nejedná o právně závazný a ze zákona vyplývající způsob, jakým by měla být újma na zdraví posuzována.

6.8 Současně s uveřejněním Metodiky začala Společnost medicínského práva, respektive s ní provázaná Akademie medicínského práva, organizovat nástavbové kurzy Odškodňování újem na zdraví. Absolvování tohoto kurzu (v ceně cca 12 000 Kč) bylo nutnou podmínkou pro zápis do znaleckého odvětví „stanovení nemateriální újmy na zdraví“ v oboru zdravotnictví. Znalci byli v závěru kurzu přezkoušeni dle Zkušebního řádu pro znalce z oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriální újmy na zdraví, podle kterého byli členy tříčlenné zkušební komise zástupce jmenovaný Nejvyšším soudem, Univerzitou Karlovou, 1. lékařskou fakultou, v dohodě se Spolkem medicínského práva, a zástupce jmenovaný Ministerstvem spravedlnosti. Po úspěšném absolvování tohoto kurzu byl znalci vystaven certifikát, na němž byl spolupodepsán i soudce Nejvyššího soudu s uvedením svého jména, příjmení a údajem „předseda senátu Nejvyššího soudu ČR“, což pro interpreta textu takto vydaného certifikátu muselo vést k ujištění, že certifikát je spolupodepsán zástupcem Nejvyššího soudu, což neodpovídalo skutečnosti, neboť se jednalo pouze i mimoprofesionální činnost soudce, k níž pochopitelně nebyl (a podle zákonné úpravy ani být nemohl) pověřen Nejvyšším soudem.

6.9 Problematická je představa spolutvůrců Metodiky, že by to měl být znalec (lékař), který zhodnotí jednotlivé domény a vyčíslí celkovou částku újmy, bez ohledu na to, že soud je dle Metodiky následně oprávněn s touto částkou dále pracovat. Metodika ve značné míře přenáší podstatu rozhodování o náhradách nemajetkové újmy na zdraví ze soudu na znalce, což je v přímém rozporu s původním úmyslem zákonodárce.

6.10 Vedení Nejvyššího soudu připustilo, aby došlo k publikování Metodiky coby soukromoprávního materiálu na internetových stránkách Nejvyššího soudu a ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, která v textu mj. odkazovala na zřízené webové rozhraní www.ztizeni.cz, které v dané době jako jediné umožňovalo znalcům vkládat údaje k výpočtu ztížení společenského uplatnění podle Metodiky, obsahovalo procentuální rozdělení jednotlivých domén aktivit a participací a jako jediný nástroj umožňovalo získat výpočet cílové částky odškodnění. Vstup do rozhraní však byl placený, nikoliv bezplatný. Majitelem domény byl MUDr. JUDr. Roman Žďárek, Ph.D., MBA., který byl mj. předsedou dozorčí rady Akademie medicínského práva, v níž v předmětnou dobu soudce Nejvyššího soudu a člen soudního oddělení č. 25 rozhodujícího o dovoláních ve věcech sporů o náhrady škody a nemajetkové újmy, a spolutvůrce Metodiky JUDr. Petr Vojtek byl předsedou správní rady, a další soudce Nejvyššího soudu, nyní předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu, JUDr. František Půry byl členem správní rady. Teprve v roce 2018 vznikla webová rozhraní www.datanu.cz a www.nahradazu.cz. První z nich je sice bezplatné, neumožňovalo však znalcům provést úplný výpočet výsledné částky dle Metodiky (obsahovalo pouze orientační kalkulačku). Druhé je sice plně funkční, přístup do něj je ovšem rovněž placený. Majitelem této domény je společnost SW Lab, s. r. o., jejímž jednatelem je Ing. Petr Sláma, který je současně členem dozorčí rady Akademie medicínského práva, v níž v předmětnou dobu byli činní dva soudci Nejvyššího soudu.

6.11 Ačkoliv vedení Nejvyššího soudu vědělo, že Metodika je soukromoprávní materiál, přesto na Ministerstvu spravedlnosti prosazovalo její revizi, aniž by tato okolnost byla seznatelným způsobem signalizována členům občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu; namísto toho bývalý předseda Nejvyššího soudu prof. Pavel Šámal určitými úkony ve věci Metodiky pověřil soudce Nejvyššího soudu JUDr. Petra Vojtku, který jménem Nejvyššího soudu oslovoval různé subjekty ve věci revize Metodiky, ačkoliv tyto aktivity v žádném ohledu nesouvisely s výkonem funkce soudce Nejvyššího soudu.

6.12 Z hlediska možného ohrožení důvěry v nestranné rozhodování soudu nelze zapojení soudců ve věci Metodiky hodnotit izolovaně, tj. zvlášť posuzovat jejich účast na samotné tvorbě Metodiky, na jejím zveřejnění, na jejím školení a jakémkoliv dalším prosazování v praxi; naopak, zcela zásadní je posuzovat celou tuto škálu aktivit jako jeden celek a s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem týkajícím se Metodiky.

6.13 Metodika je konkrétní úpravou svého druhu (např. stanovení hodnoty zmařeného lidského života, stanovení procentuální hodnoty, skrze kterou je třeba zohlednit výjimečné okolnosti, jako je např. věk či ztráta skutečně výjimečně lepší budoucnosti). Zapojení soudní moci nebylo v tomto ohledu standardní. K argumentu, že soudci se běžně podílejí na tvorbě právních předpisů, pak lze dodat, že na rozdíl od Metodiky je u právního předpisu podíl soudce na této aktivitě předem „limitován“ tím, že návrh právního předpisu následně vejde do legislativní rozpravy a bude muset obstát v legislativním procesu, kde bude podroben hodnocení z různých úhlů pohledu a s ohledem na různé dotčené zájmy. Soudce, který se podílí na přípravě právního předpisu, nemá ve svých rukou moc ovlivnit výslednou podobu právního předpisu. V případě Metodiky bylo předem zřejmé, že bude přijata v takové podobě, na jaké se shodnou sami tvůrci.

6.14 Soudci, kteří se v užším kruhu podíleli na tvorbě Metodiky, připustili, aby se přímo v textu Metodiky hovořilo o tom, že se jedná o Metodiku Nejvyššího soudu. Dokonce přímo v textu Metodiky předem počítali se zřízením nového znaleckého odvětví a

povinného školení znalců. I na nich tak leží díl odpovědnosti za vznik nového znaleckého odvětví, jakkoliv samotné promítnutí znaleckého odvětví do vyhlášky „jde za“ ministerstvem. Pokud se soudci Nejvyššího soudu do projektu přípravy Metodiky zapojili, měli důsledně dbát na její nezávaznost a neměli mu propůjčovat autoritu Nejvyššího soudu. Rovněž si měli být vědomi toho, že se jedná o materiál určité omezené skupiny zapojených subjektů, ke které se v daném okamžiku ještě nemohly vyjádřit některé dotčené skupiny (zejména zástupci poškozených).

6.15 Soudce je při všech svých činnostech vázán jen zákonem a jeho hlavním posláním je nezávislé a nestranné rozhodování konkrétních soudních věcí. V jakékoliv své mimosoudní činnosti by si měl být vědom mezí, v nichž se jako soudce může pohybovat, a měl by být obezřetný a zdrženlivý. Ještě větší zdrženlivost je třeba žádat od soudců specializovaných senátů Nejvyššího soudu. Patří bezesporu k největším kapacitám na konkrétní právní otázky. S ohledem na možnost věnovat se v soudním rozhodování úzce vymezeným oblastem koncentrují ve svých rukou velký vliv nad danou právní oblastí. Chtějí-li tento vliv ještě dále posilovat mimo soudní síň, měli by své zapojení do takové aktivity velmi pečlivě a kriticky zvažovat.

6.16 Ombudsman ve své Zprávě správně pokládá následující otázky, které prostupují celým projektem Metodiky, a na něž v podstatě každá svéprávná osoba s rozumem průměrného člověka (§ 4 odst. 1 o. z.) musí dospět k odpovědi „nepřijatelné“:

6.16.1 Je přijatelné, že tentýž soudce vydává spolu s představiteli daného soukromého subjektu odborné právní publikace, v nichž prezentuje Metodiku jako doporučení Nejvyššího soudu k aplikaci „zásad slušnosti“, ač si měl být vědom toho, že se nejedná o materiál Nejvyššího soudu?

6.16.2 A je přijatelné, aby k tomu všemu soudce působil v orgánech společnosti (Akademie medicínského práva) personálně provázané se soukromým subjektem, který je podle smlouvy autorem Metodiky (Společnost medicínského práva) a který je propojený s provozovateli webových domén určených k výpočtu výše újmy dle Metodiky?

6.16.3 Ombudsman považuje za varovný signál, že na straně vedení Nejvyššího soudu nezaznamenal potřebnou míru sebereflexe a ochoty zabývat se uvedenými aktivitami soudců. Stejnou pasivitu bylo možno zaznamenat i ze strany Ministerstva spravedlnosti. Pro zákonodárce tak vyvstává otázka, jak podobné situace řešit, pokud selhává státní správa soudů.

6.17 Jakmile se připustí těsnější vazby mezi (vrcholovými) soudci a zástupci exekutivy, jako tomu bylo např. právě v případě Metodiky, ztrácí de facto exekutiva možnost flexibilního řešení problému a vzhledu do personálních souvislostí, neboť právě pro těsné vazby s těmito soudci či soudními funkcionáři je prakticky vyloučené, aby proti nim v souladu se zákonem o soudech a soudcích zasáhla. Toto zjištění by mělo být reflektováno při tvorbě Nejvyšší soudcovské rady a při zajišťování kontrolních mechanismů, neboť bez účinné kontroly a pojistek hrozí nebezpečí protěžování, personální korupce, excesivního chování a vytváření problematického prostředí, v němž se vytvářejí (dominují) klientelistické či lobbistické vazby.